

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE 16.— K | FÉL ÉVRE — K
NEGVED ÉVRE 4.— K

FŐSZERKESZTŐ
DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
TELEFON 108—00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

GELLÉRI MÓR.

A legtevékenyebb emberek egyike, akinek életében osztályrészül jutott a tisztelet és becsülés, a jól végzett munkának, ha nem is valami fényes jutalma, hunyt el másodikán éjszaka. Elhunyt szép volt. A legszebb halál, amelyet egy munkás öreg embernek adhat a sors. Ágyban, családja körében, derűs est után, amely munkás délutánra következett, bizottsági ülésen vezette a tanácskozásokat, szenderült örök nyugalomra. Nem fetrengett agóniában, arcát nem torzították el a végső s mindenkítől rettegett küzdelemnek kinjai, az örök bíró elébe úgy lépett, mint egy ártatlan, mítsem sejtő gyermek.

Gelléri Mórnak nem voltak bűnei, csak erényei voltak. Ez a szép halál nem mintha sors jutalma volna egy becsületben, szakadatlan munkásságban, mintaszerű polgári erényekben lefojtotott életért. Gelléri Mór örök mintaképeül szolgálhat egy tisztességes embernek, egy hírlapírónak. Ez utóbbi minőségben kezdte meg pályafutását, szerény vidéki hírlapíróból ismert közigazdásszá dolgozta fel magát oda, hogy legelső vezérférfia lett az ország legfontosabb kérdésének, az iparfejlesztésnek s az ezzel kapcsolatos kiállítási akciónak.

Akik ismerték, szerették, akik nem ismerték, becsülték. Ami a legnagyobb szó, Magyarországon nem voltak irigyei. Szekerét szívesen holták, mert abban a székében nem ő maga ült, hanem ő volt annak a legnagyobb terhet huzó igáslova. Ha szorosan vesszük, mint az Országos Iparegyesület igazgatója, mint a kiállítási központ vezetője s egyéb minőségben, tulajdonképpen az általa kifejtett óriási munkásságért jutalma elmaradt. Ha azt az igen csekélyszámu iparvállalatot vesszük számba, amelynek igazgatósági tagjává lett. Ő, az Iparegyesület igazgatója, igazán csak azt lehet mondani, hogy nagyon jól tudott dolgozni másért, de önmagáért nem. Kárpótolta minden földi hasznokért az osztatlan nagyra-becsülés, szeretet, amellyel körülvették őt, akár az Otthon, akár az Uságyírók Egyesületében, a napi journalisztika-munkásai, amellyel körülvették őt különösen utóbbi alapításában, a szakírók mozgékony egyesületében. Szava ipari kérdésekben sok helyütt, fent és lent órákulum-számban ment, meghallgatásra talált.

Életrajza röviden a következő

Gelléri Mór 1854. január 14-én született a csanád-megyei Apátfalván. A hatvanas évek végén szülei

Szegedre költözött. A „Szegedi Híradó“ hasábjain jelentek meg első szépirodalmi írásai. Nemsokára nagy ambícióval kezdett foglalkozni a magyar ipar ügyeivel és az ipari szakirodalomnak szolgálatába állott. A hetvenes években Gelléri, akit a fővárosban még nem ismertek, a budapesti lapokhoz küldött be a magyar iparfejlesztés érdekeit és céljait fejtegető cikkeket. Vagy harminc írói álnév alatt hirdette minden napilapban, hogy Magyarországon milyen módon és milyen eszközökkel lehet az ipart megerősíteni. Néhány év múlva Budapesten szerkesztette a Kézműiparosok Lapját, Szegeden az Alföldi Iparlapot és mint titkár, az új Magyarország első jelentősebb kiállítását rendezte. Első nagyszabású sikerét az 1885-iki országos kiállításon aratta. Mikor 1893-ban elhatározták, hogy Magyarország ezeréves fennállásának megünneplésére nagy országos kiállítást rendeznek, a kormány kinevezte a kiállítás titkáruak. Négy éven át szentelte egész erejét ennek a nagy nemzeti vállalatnak és mindenki tudja, hogy Gellérinek nagyon sok érdeme volt abban, hogy ez a kiállítás első ízben adott hü, áttekinthető képet Magyarország kulturális haladottságáról. Az ezredéves kiállítás körül szerzett érdemeiért Gelléri az Országos Iparegyesület kinevezte már 1893-ban aligazgatónak, a király pedig 1896-ban királyi tanácsosnak.

De ezen érdemeinek legnagyobb elismerése abban nyilvánult meg, hogy 1896 óta Gelléri munkáját igénybe vették mindenütt, ahol a magyar ipar érdekében dolgozni kellett. Mudrony Soma halála után az Országos Iparegyesület igazgatója lett és nagyobb hatáskörben nőtt munkabírása, lelkesedése. Alig van a fővárosban humanitárius, közhasznú, szociális, szépítési egyesülés, mozgalom, amelyben Gelléri ne foglalt volna helyet. Kiváló szerepet vitt a Hírlapírók Nyugdíjintézetében és alelnöke volt az Otthon-kör, elnöke a Szakírók Egyesületének. Vagy tizenkét esztendő óta tagja volt a székesfőváros bizottságának és ott is áldás fakadt soha nem nyugvó energiájából. És ilyen nagyarányu munkásság nem tudta kimeríteni munkaerejét. Jutott arra is ideje, hogy a jótékony társadalom munkájából is kivegye részét és a magyar szabadkőművesség nem egy filantropikus alkotása Gelléri nagy szívének köszönheti megteremtését és fejlesztését. A magyar közönség Gelléri többször ünnepelte, utoljára 1909. május 23-án Szegeden, negyvenéves írói jubileuma alkalmából.

HAZAI HIREK.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter *Osváth Béla* dr. bányahatósági segélydíjas, végzett bányamérnök-hallgatót a X. fizetési osztályba bányaesküdté a besztecebányai m. kir. bányakapitánysághoz kinevezte. — A m. kir. pénzügyminiszter a bányászat körébe tartozó kezelési ágazatoknál alkalmazott műszaki tisztviselőik létszámában *Böhm Ferenc* bányatanácsosi címmel és jelleggel felruházott főmérnököt a kolozsvári m. kir. kutató bányahivatalnál, jelen állomáshelyén való meghagyás mellett a VII. fizetési osztályba bányatanácsossá, *Orbán Károly* bányamérnököt a marosújvári m. kir. főbányahivatalnál, jelen állomáshelyén való meghagyás mellett a VIII. fizetési osztályba főmérnökké és *Haurik Károly* segédmérnököt a fernezelyi m. kir. kohóhivatalnál, jelen állomáshelyén való meghagyás mellett a IX. fizetési osztályba kohómérnökké nevezte ki.

Közygylés. *Magyar minimax részvénytársaság* szeptember hó 15-én tartja meg második rendkívüli közgyűlését. Mérlegszámlája a következő *Vagyron:* Pénztárkészlet 4053 53 K. Áruraktár 44 636 64 K. Követelés bankszámlán 31.727 43 K. Letét 2075— K. Küldvények 7535 17 K. Iroda- és gyárberendezés 18.165 73 K. Szervezés 150 000— K. Szabadalom 300.000— K. Adósok 135 886 92 K. Előlegek 2475— K. Bizományi áruk 7751 09 K. Értékpapírok 4875— K. Összesen 709.181 51 K. *Teher:* Elsőbbségi részvénytőke 200.000— K. Törzsrészvénytőke 450.000— K. Hitelzők 10.614 28 K. Rendes tartalék 5000— K. Külön tartalék 2500— K. Értékesítési tartalék 6500— K. Nyereség 34.567 23 K. Összesen 709.181 51 K. *Nyereség- és veszteségszámlája* Veszteség: Általános költségek 95.305 72 K. Nyereség 34.567 23 K. Összesen 129.872 95 K. Nyereség Nyereségelővezetés 2143 56 K. Nyersjóvodelem 127.729 30 K. Összesen 129.872 95 K.

Lefelsőbb elismerés. A király elrendelte, hogy *Marek Károly* 16-ik gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak, *Marek Károly* zólyombrezói vasgyári felügyelő fiának az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért legfelsőbb dicső elismerése tudtul adassék.

Uj szénkereskedelmi részvénytársaság. *Ehrlich fűtőanyag r.-t.* (VII., Rákóczi-ut 18.) Uj vállalat alakult 100.000 K alaptőkével, melynek hivatása fűtőanyagok vételén és eladásán kívül bányaobjektumok megszerzése és kiaknázása. Az új társaság a *Magyar Általános Hitelbank* szénosztályával szerződéses megállapodást kötött, mely szerint a budapesti kiscsádlást kizárólagos joggal magára vállalta.

A szén árának fölemelése Bécsben. Az osztrák pénzügyminisztériumban értékozlet volt a szénnagykereskedők képviselőivel, akik a szénárak fölemeléséhez kérték a kormány jóváhagyását. A fölemelés mértékéről a szén-cégek javaslataitól némileg eltérő elvi megállapodás jött létre, amelynek nemsókára löcndő közzététele várható. Állítólag a fuvarbér szabályozása is folyamatban van és nincs kizárva hogy erre vonatkozólag is maximális díjakat állapítanak meg. A bécsi városi tanács ez ügyben a jövő hétfő értékozletet hívott egybe.

Szállítás. Vashíd szerkezet. A brombergi kir. vízépítészeti hivatal a Bromberger-esatornán át vezető *Schafbrück* és *Fangbrücke* vas felszerkezeteinek szál-

litására és felépítésére irt ki pályázatot. Az ajánlatok az előirt minta szerint állítandók ki a — megszerezhető 350 márkáért — vállalkozási összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzzel felszerelve 1915 szeptember 11-éig küldendők be.

Petróleumforrás Kecskemét alatt. A háboru után a Magyar Földtani Intézet Kecskeméten kétezer méteres furást fog végeztetni, mert alapos a feltevés, hogy petróleumra fognak ott akadni. Az Alföld tudvalevőleg a legkésőbbben kialakult része Magyarország területének. A földrengések, különösen pedig a legutóbbi kecskeméti földrengés azt bizonyítják, hogy az Alföld még ma sem teljesen megállapodott terület, mert a földrengést a föld mélyében a rétegek eltolódása okozza. Már pedig a tapasztalat amellől szól, hogy mindazokon a helyeken, amelyeken hasonló körülmények között volt földrengés, a föld mélyében petróleum volt. Az Alföldön még más körülmények is erre vallanak. Az ártézi kutak furásakor állandóan földgázra akadtak, az pedig köz tudomásu, hogy Püspökladányban a pályaudvart is földgáz világítja. A kutatást gyakorlati célján kívül tudományos jelentősége teszi szenzációvá. A legmélyebb furás eddig 1200 méteres volt, hogy azon tul kicsoda rétegek vannak a föld mélyében, arra vonatkozóan csak feltevések vannak, de nem bizonyítékok. A kecskeméti furás 800 méteres ismeretlen réteget fog feltárni. A költségeket a kereskedelmi, kultusz- és pénzügyi tárcák terheire osztják szét, de hozzájárul azokhoz Kecskemét városa is.

A „Prager Eisen” osztaleka. Mint értesülünk, a Prágai vasipar r.-t. szeptember második felében hozza nyilvánosságra mérlegét. Az osztrák piacon nagy érdeklődéssel várják ezt a mérlegét és azt, hogy az igazgatóság milyen osztalékot fog fizetni a részvényeseknek. A Prágai vasipari r.-t. tavaly a dividendát szinte megdöböntő arányokban leszállította. A nagy osztrák ipari vállalat, mely előző esztendőben még 140 koronás osztalékot adott, a háboru kitörésekor 40 koronára redukálta a dividendát, tulajdonképen minden jogos ok nélkül, azon a címen, hogy az „óvatos üzletvezetés” kívánja a nagy tartalékolást. Négy millió koronát tettek félre a tavalyi nyereségből háborus tartaléokra. Persze ehhez nem kellett hozzányulni, mert az elmúlt üzletév nagyszorúen jövedelmezett, a vállalat állandóan teljes üzemmel dolgozott.

Marsit-féle robbantó eljárás. A m. kir. belügyminiszter f. évi 93220. számu határozatában kimondotta, hogy a folyékony lövegőnek vagy oxigénnek önmagában robbanásra nem képes széndus felszívó anyaggal való egyesítése után keletkezett robbantóanyag löszernek nem tekinthető s így a löporogyedáruságra vonatkozó szabályok erre ki nem terjednek, továbbá hogy ennek a robbantóanyagoknak az előállítására és felhasználására, szóval a Marsit-féle eljárás, amennyiben a robbantóanyag közvölonül a felhasználás helyén állítatik elő, nem esik a robbantóanyagok gyártásáról, ártározásáról, forgalombahozataláról és szállításáról szóló 1900. évi 40302. számu belügyminiszteri rendelet határozományai alá. A fentiek szerint tehát Marsit-féle robbantó eljárásához szükséges folyékony lövegő, illetőleg oxigén előállítására céljából felállítandó telep létesítéséhez a bányászatonál telepongedélyre szükség nincsen. Az eljárás engedélyezése, szabályozása pedig minden más engedély nélkül kizárólag a bányahatóságok illetékosségi körébe tartozik.

Cégjegyzési hírek. Vas- és fémárugyár r.-t. Vértés Dávid és Adler D. Adolf igazgatósági tagjait bejegyeztette, egyben Salusinszky Gyula dr. igazgatósági tagját a cégjegyzékből törölte. — **Kereskedelmi társaság** vasárú és műszaki cikkekre, Pöhlmann és Halmos Budapest, közkereseti társaság; kezdetét vette f. év július 10-én. Társagai: Pöhlmann Hugó péceli és Halmos Pál Lipót vasárú és műszaki cikkek kereskedésével foglalkozó üzlettulajdonosok, budapesti lakosok. — **Grosz, Fröhlich és társa** vas- és fémmegmunkáló, fémesiszoló és galvanizáló vállalat, Budapest (Dombinszky-utca 20). Közkereseti társaság kezdetét vette 1915 július 1-én. Társagai: Grosz Ede, Fröhlich I. Ignác és Kellermann Arnold vas- és fémmegmunkáló, csiszoló és galvanizáló üzlettulajdonosok, budapesti lakosok. — **Magyar Solvay-művek r.-t.**, főtelep: Marosujvár. Legutóbbi közgyűlésén megválasztott dr. Mayer Ödön igazgatósági tagját bejegyeztette, egyben Tolnay Andort a cégjegyzékből törölte. — **Magyar gépgyár r.-t.**, Brand u. Lhuillier, a f. évi június 13-án tartott közgyűlésen elfogadott alapszabályok 21. és 32. §-nak módosítása bejegyeztetett.

Magyar általános kőszénbányatársulat Pabner Ede igazgatósági tagját a cégjegyzékből törölte. — **Általános gázizzófény és villamossági r.-t.** Gerő József igazgatósági tagját a cégjegyzékből törölte.

Az 1915. év első felének külkereskedelmi mérlege. Ausztria-Magyarország külkereskedelmi forgalmának az év első felére vonatkozó adatait most publikálták. Ezekből az adatokból kitéjük, hogy a monarchia behozatala 1915. év első felében 1050 millió korona értékű volt, az előző év megfelelő időszakának 1853 milliójával szemben. A csökkenés tehát 803 millió korona, vagyis behozatalunk ezidén 43%-kal hanyatlott. A kivitel értéke 525.5 millióra csökkent 1330 millióról. A kivitelünk tehát 60%-kal csökkent, ami értékben 804.5 millió koronának felel meg. Míután a kivitel és a behozatal értéke a tavalyi mérleghez képest körülbelül egyforma arányban csökkent, a passzív szaldó alig változott. Az idei év első felében külkereskedelmi mérlogünk passzívja 524.5 millió korona volt, az előző évi 523 millió koronával szemben. A legérdekesebb az, hogy a világháború közepén, többé-kevésbé izolálva az egész világtól a monarchia behozatala (1050 millió) éppen a kétszerese kivitelünknek (525.5 millió).

A felszüléziai bányáipar. A felszüléziai bányáiparnak a kivitelben való részesedése általában jelentéktelen volt (az utóbbi években. Oroszországba, a nagy számra való tekintettel, a békés időben is keveset exportálhattak, amint hogy a monarchiába is csekély volt a kivitel. Remény van azonban arra, hogy később

a szomszéd államokkal való gazdasági viszony rendezése után ebben a tekintetben kedvezőbb versengés fog boállani. Ami a felszüléziai termelést illeti, az utóbbi hónapok adataiból a termelés növekedésére lehet ugyan következtetni, de a nyereség nincs arányban a konjunktura föllendülésével, mert az árdragulásal szemben az önköltség különösen lényegesen nagyobbodott. Ezenkívül nemcsak a nyersanyagoknál, hanem a különböző technikai cikkek beszerzésénél is néhány száz százalékos árdragulás észlelhető.

A kálisó ára Németországban. Berlini jelentés szerint a birodalmi gyűlés megnagyobbított költségvetési bizottsága elhatározta, hogy a nyerskálíum árát 24 pfoniggal és a kálisó árát 60 pfoniggal 100 kilogramonként október elsejétől kezdve felemeli. Újabb értesülés szerint a birodalmi gyűlés a kálisókra vonatkozó javaslatot azzal a módosítással fogadta el, hogy a kálisóindikátusban az új kontingentálásra vonatkozó terminust egy évvel elhalasztják. A Ház azután elfogadta a hadisegítésekre vonatkozó törvény azonnal való revíziójára irányuló javaslatot és egy olyan javaslatot, hogy erről törvényjavaslatot nyujtsanak be, noha azt a kormány részéről lehetetlennek tartották.

A román petróleumipar helyzete. Bukaresti jelentés szerint Románia nyersolajtermelése jelenleg napi 425—430 vagonra becsülhető. Ezt a mennyiséget természetesen könnyen lehetne fokozni, az exportviszonyok azonban olyanok, hogy inkább a termelés további korlátozása várható. A román kormány tudvalevőleg napi 100 ciszterna petróleum, illetve olajipari termék kivitelét engedélyezte, a nagy esőzések következtében azonban a kivitel a ploest—predeal vonalon néhány napig szünetelt. Ennek következtében az újabb ciszternakocsik felvételét további intézkedésig megtagadták, hogy a régebben feladott szállítmányokat lebonyolíthassák. A petróleumipar helyzetében további rosszabbodást idézett elő a pénzügyminisztor már ismertetett rendelete, amellyel a törökországi és bulgáriai exportot beszüntette. Az árak már mintegy két hónap óta változatlanok. A nyersolajtelepek kénytelenek ragaszkodni ahhoz, hogy a finomítók a nyersolajat azonnal elszállíttassák, miután már nincsen helyük az újonnan termelt nyersolaj beraktározására. A németországi petróleumárak maximálása következtében a közép- és kisfinomítók nem adnak el világító olajat, minthogy a német intézkedés a világítóolaj árát erősen leszorította.

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. — TELEFON: — 60-11, 60-12, 60-13, 60-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonítvezetékek, ♦♦♦♦♦♦♦♦ szerelvények stb. ♦♦♦♦♦♦♦♦

A Duna- és mellékfolyóinak hajóforgalma. A rakodókön, a mu t béhez képest, kevés a változás. A cséplés és a rakodás az időjárás szélsősége szerint ha ad és bár az érdekeltség mindent elkövet annak gyorsítására, azért a tömegesebb gabonafelérkezésre még néhány napig várunk kell. Az uszályrendelés állandóan tart, de most már nemcsak buza, hanem tengeri részére is, mert erre az áruira mindenfelé nagy a szükség. A vasút a héten Budapesten 95.000, a hajózás pedig 49.974 métermázsa gabonaforgalmat bonyolított le. A hajóáru a következőképpen oszlott meg: 33.205 métermázsa buza, 3943 métermázsa rozs és 12.826 métermázsa tengeri. Ebből 6945 métermázsa tengeri ment tovább Ausztria felé. Bécs búzát egyelőre még csak a Budapest felett fekvő víziállomásokról kap. Az őrlményforgalom kellő mennyiségű árunak hiányában még mindig nagyon kezdetleges és a héten Budapesten mindössze 3194 métermázsa, ill. 2432 métermázsa lisztre és 1482 métermázsa korpára rugott, melyből 1009 métermázsa liszt és 382 métermázsa korpá az alsóvidéki magyar gőzmalomokból eredt. A darabáruforgalom kifogástalan. A hajóvállalatok mindent elkövetnek, hogy lobonyolítása késedelmes ne legyen. Az utolsó heti kimutatás szerint a hajók Budapesten 142.000 métermázsa darabáruforgalmat bonyolítottak le, melyből a helyben való feladásra 73.000 métermázsa jutott. A felső viszonylatok felől való szén- és kokszforgalom (a nagymértékű darabáru- és gabonaszállítás következtében) jóval kisebb, mint amekkora más éveknek megfelelő időszakban szokott lenni. A már előzetesen beszerzendő téli árut illetően ezuttal, kivételesen a vasútnak kell a hajózást kisegítenie, mert ez előreláthatóan csak a késő ősszel lesz abban a helyzetben, hogy nagyobb mennyiségű szént és kokszt szállíthasson a felső viszonylatok felől. Az épületfának és tűzifának szállítása majdnem teljesen szünetel, mert azok az uszályhajók, amelyek az egyéb szállításnál nélkülözhetők, a belső viszonylatokban való szén-, továbbá terméskő-, téglá- és cementforgalom lobonyolításához szükségesek. Homokot és kavicsot az utolsó heti kimutatás szerint a hajók 74.000 métermázsat hoztak a város területére.

Az Eger-putnoki h. é. vasút r.-t. az eddigi 9,657.600 K részvénytőkéit 1,333.200 K n. é. kölcsönkötvény kibocsátása által 10,990.800 K-ra emelte fel.

Fiume áru- és hajóforgalma májusban. A m. kir. központi statisztikai hivatal közlése szerint a kikötőbe érkezett áru mennyisége az előző hónappal szemben 59.000 mázsáról 99.000 mázsára emelkedett, míg a tengeren elszállított áru mennyisége májusban is 74.000 mázsa maradt. A behozatal emelkedését főleg az okozza, hogy szénbehozatal az áprilisi 5000 mázsáról csaknem 53,000 mázsára emelkedett. A kivitel pedig mintegy kilencedrészét tette az 1914. évi májusi behozatalnak, illetve kivitelnek. A behozatalban ezuttal is a bornak és a szénnek volt a legnagyobb szerepe, a kivitelben a kukorica, burgonya és a szén foglalják el az első helyet. A kikötő hajóforgalma májusban csaknem változatlan maradt, amennyiben összesen 354 hajó érkezett a kikötőbe, 4 hajóval több, mint áprilisban.

Forgalmi hír. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R.-T. igazgatósága közölni teszi, hogy Veszony hajóállomást folyó évi augusztus hó 31-ével az összforgalom számára ismét megnyitotta.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Starke Gewinnsteigerung der Stahlwerke Rich. Lindenberg, Akt.-Ges. in Remscheid. Die Gesellschaft beschloss, der Generalversammlung für 1914/15 nach Abschreibungen im Betrage von 1,341.000 M. (i. V.

251.413) die Zahlung einer Dividende von 25 pCt. gegen 12 pCt. im Vorjahre vorzuschlagen.

Aktiengesellschaft Rolandshütte bei Siegen. Die Dividende des Unternehmens für das Ende Juni abgelaufene Geschäftsjahr 1914/15 aller Voraussicht nach 5 pCt. betragen, da nach dem Pachtvertrage mit dem Hochofenwerk Lübeck die Aktionäre der Rolandshütte dieselbe Dividende wie die Aktionäre des Hochofenwerks Lübeck erhalten. Das Hochofenwerk Lübeck schätzt seine Dividende auf diese Höhe.

Der Geschäftsgang in der Schraubenindustrie. Der Krieg hat die Schraubenindustrie in zwei Gruppen geteilt, und zwar in eine kleinere, die ihre Betriebe für die Zwecke der Heereslieferungen umgewandelt hat, und in solche Unternehmungen, die nach ihren technischen Einrichtungen den Übergang nicht finden konnten. Der Absatz an normaler Handelsware ist bei den Schraubenfabriken in erheblichem Masse zurückgegangen, denn der Stillstand der Bautätigkeit hat geringe Einkäufe seitens der Eisenwarenhändler und der Schlosser im Gefolge gehabt. Auch Maschinenfabriken brauchen, soweit sie nicht für den Bedarf der Heeresausrüstung arbeiten, weniger Schrauben als in normalen Zeiten. Infolgedessen haben einzelne Schraubenfabriken ihren Betrieb fast zur Gänze stillgelegt. Andere Unternehmungen haben die Fabriken von Handelsware sehr eingeschränkt und ihre Anlagen zur Herstellung von verschiedenen militärischen Ausrüstungsartikeln eingerichtet.

Waggonbestellungen der ungarischen Staatsbahnen. Die ungarischen Staatsbahnen haben im Rahmen des Investitionskredites von 118 Millionen Kronen an das Waggonkarill Bestellungen auf 4200 Güterwagen, welche am 15. Februar 1916 zu liefern sind, vergeben. Ausserdem werden die Staatsbahnen noch 1250 Güterwagen mit Lieferzeit vom 30. Juni 1916 vergeben.

Industrielle Bewegung in Ungarn. Die Fürst Coburgische Hütten- und Bergwerks A. G. errichtet in Szombathely mit einem Kapital von 5 Millionen Kronen eine Eisenfabrik. Die Gesellschaft verlangt von der Stadt Szombathely unentgeltlich Fabriksgrund und Ziegel. Die Stadt ist geneigt das Unternehmen zu unterstützen. — Imre Zilahy gründet in Fiume eine Farbenfabrik. Der ung. Handelsminister hat der Unternehmung bereits die üblichen staatlichen Begünstigungen vom Tage der Inbetriebsetzung an zugesichert.

(870 52)

BÁNYAZENEKAROK
felszerelése tekintetében legalaposabb tájékoztatást nyújt egy a hangszerek minősége, mint mennyiségére vonatkozólag a „Zenekari felszerelések táblázata” című irodalmi munka, melyet a szerkesztője és kiadója: **Sternberg Armin és Testvére** es. és kir. udvari hangszergyáros cég Budapest, VII., Rákóczi-ut 60. sz. érdeklődőknek ingyen és bérmentve megküldi. Ugyanott bányászati és autómobil jelző kürtökről és jelző hangszerekről a különleges képek árjegyzék is megjelent, amelyet a cég szintén bérmentve küldi.